

A4 etnisch profileren

- Afgelopen maandag zijn er door trouw en RTL-nieuws artikelen geplaatst waarover wij al enige tijd met hen in contact zijn. De hoofdboodschap is dat DE AP onderzoek doet naar etnisch profileren door de Belastingdienst.
- Een journalist van RTL is bovendien zonder zich bekend te maken aanwezig geweest bij een besloten ouderbijeenkomst en heeft naar aanleiding daarvan een column geschreven waarin hij het vermoeden van etnisch profileren benadrukt.
- Naar aanleiding van deze berichten zijn er dinsdag 21 mei tijdens het vragenuurtje door lid Leijten (SP) vragen gesteld aan de minister.
- Tijdens de regeling van werkzaamheden op 22 mei heeft het lid Snels (GroenLinks) een debat met u aangevraagd over het onderzoek naar etnisch profileren door de belastingdienst en hiervoor een meerderheid gekregen. Vervolgens zijn de volgende aanvullende informatieverzoeken gedaan: (1) per ommegaande de plannen voor de commissie Toeslagen ontvangen, (2) per ommegaande de uitstaande schriftelijke vragen op dit dossier ontvangen, (3) binnen een week de antwoorden op de feitelijke vragen ontvangen, (4) een uitgebreide brief ontvangen op alle elementen van de nieuwsberichten, waarin ook (5) een reactie staat van de ombudsman, de kinderombudsman, de Hoge Raad en de Raad van State, over wat zij ervan vinden wat er gedaan is met de door hun gemaakte opmerkingen op dit dossier.
- Momenteel bereiden wij een uitgebreide Kamerbrief voor waarin de commissie Donner wordt aangekondigd en ingegaan zal worden op de verschillende (kamer)vragen, onderzoeken en berichtgeving. Deze kunt u vrijdag in uw tas verwachten.
- Naar aanleiding van het vragenuurtje is in de media het onderwerp "etnisch profileren" verder aangewakkerd en in bredere belastingdienstcontext komen te staan.
- Hoe is dit beeld ook al weer ontstaan?
 - Bij een bezoek aan het gastouderbureau "[]" in 2016 heeft de eigenaar van [] een lijst (query) ingezien waarin eerste en tweede nationaliteit zichtbaar waren. Daardoor is geconcludeerd dat er geselecteerd zou zijn op basis van nationaliteit.
 - Bij een gastouderbureau van een bepaalde signatuur zijn vaak ook de ouders vanuit diezelfde signatuur aangesloten;
- Voor de vaststelling van het recht op toeslag ontvangt de Belastingdienst/Toeslagen gegevens over nationaliteit uit de Basis Registratie Personen.
- Tot 2014 werd vanuit de BRP dubbele nationaliteit aangeleverd. Tot 2015 stond het nog in het belastingdienstbrede BVR-systeem (BVR:Beheer van Relaties). In het toeslagensysteem zijn de gegevens van voor 2015 nog steeds zichtbaar. De komende maanden worden ze eerst afgeschermd en voor het einde van het jaar verwijderd.

Achtergrond: Voor het gebruik van nationaliteit is het van belang twee zaken uit elkaar te houden:

1. Risicoselectiemodel

- Bij de aanvraag van en individueel toezicht op toeslagen wordt door de Belastingdienst sinds 2013 gebruik gemaakt van een risicoselectiemodel. Dit dient ervoor om vast te stellen welke toekenningen vooraf handmatig door medewerkers worden beoordeeld. Hierbij worden tientallen indicatoren gebruik zoals bijvoorbeeld de afstand van de woonplaats ten opzichte van de kinderopvanglocatie.
 - De indicator Nederlanderschap/niet-Nederlanderschap maakte onderdeel uit van de geautomatiseerde risicoselectie bij het toekennen van de toeslag. Het gegeven is als indicator toegevoegd om, in combinatie met tientallen andere risico-indicatoren,

tot een uitworp te komen voor handmatige beoordeling. Bij een dubbele nationaliteit, waaronder de Nederlandse, wordt uitgegaan van Nederlandschap.

- Uitworp vindt plaats ten behoeve van behandeling door een medewerker op grond van een combinatie van meerdere indicatoren.
- Bij de handmatige beoordeling van de aanvraag is de reden van de uitworp **niet** bekend. Het risicoselectiemodel is zo ingericht dat het door de tijd heen 'leert' van de praktijk.
- De toegevoegde waarde van Nederlandschap/niet-Nederlandschap is door het "lerend vermogen" van het model afgenomen en sinds medio 2018 voor de kinderopvangtoeslag **geen** risico-indicator meer.
- Bij de huurtoeslag is het tot voor kort een risico-indicator geweest, maar ook daar is de toegevoegde waarde afgenomen door lerend vermogen van het model.
- Mede gelet op de veranderende maatschappelijke discussie over deze risico-indicator heeft u onlangs besloten om het gebruik van deze indicator vooralsnog te bevriezen.
- Bij de zorgtoeslag en het kindgebonden budget is het **nooit** een risico-indicator geweest.

2. Zaken met vermoeden van georganiseerd misbruik (bijvoorbeeld CAF-11 maar ook de niet-CAFZAAK)

- Er zijn berichten in de media over ouders waarvan de Kinderopvangtoeslag in 2014 is stopgezet. Dit betreft zaken waarbij sprake is geweest van concrete vermoedens/signalen van **misbruik door facilitators**. Dit kan oneigenlijk gebruik van toeslag door vraagouders indiceren. Dit betreft zaken die naar aanleiding van concrete signalen tot nader onderzoek hebben geleid. Dit onderzoek had onder meer betrekking op het controleren van administraties en urenstaten.
- In het geval er een signaal komt, bijvoorbeeld via GGD, gemeente, van een vermoeden van georganiseerd misbruik van toeslagen door facilitators wordt er onder andere ten behoeve van het onderzoek een query gedraaid door Belastingdienst/Toeslagen. Hierin zitten alle data van de Belastingdienst/Toeslagen, waaronder het gegeven van eerste en tweede nationaliteit.

